

Sygn. akt I ACa 1064/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SA Anna Cesarz (spraw.)
Sędziowie:	SA Wincenty Ślawski SA Anna Beniak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. A. (1)**

przeciwko **(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 czerwca 2013r. sygn. akt I C 1077/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (...) na rzecz (...) kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1064/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 18 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w K. uznał za bezskuteczną wobec powoda M. A. (1) umowę przelewu wierzytelności na kwotę 85.337.51 zł zawartą 30 czerwca 2011 r. między (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. a pozwanym (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., któremu przysługuje wobec Spółki (...) wierzytelność w kwocie 5.361.680,40 zł wynikająca z aktu notarialnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...), zmienioną następnie na (...) z/s w P.. Firma powoda zajmowała się produkcją dań gotowych.

Pozwana spółka (...) powstała na podstawie umowy spółki zawartej 1 czerwca 2010 r. Prezesem zarządu spółki i zarazem jedynym jej udziałowcem został A. K., a następnie na skutek zbycia udziałów w spółce - (...).

Spółka (...) powstała na podstawie umowy spółki zawartej 13 września 2010 r. pomiędzy żoną powoda G. A., posiadającą w spółce 51 udziałów, a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., posiadającą 49 udziałów. Spółka została zarejestrowana w KRS 27 października 2010 r. Prezesem zarządu spółki został T. N..

Powód w październiku 2010 r. zawarł z (...) Spółką z o.o. z/s w S., reprezentowaną przez Z. K., porozumienie, na mocy którego zobowiązał się do zbycia na rzecz Spółki swego przedsiębiorstwa (...). Jednocześnie 2 listopada 2010 r. wystawił na spółkę (...) fakturę VAT nr (...) na łączną kwotę 3.500.000 zł brutto z terminem płatności wyznaczonym na 2 lutego 2011 r. Spółka (...) zobowiązała się do uregulowania całości tejże kwoty w ustalonym terminie. Aktem notarialnym z 25 listopada 2010 r. Spółka (...) uznała swój dług w stosunku do M. A. (1), zobowiązując się do zapłaty ww. kwoty we wskazanym terminie, oraz poddała się egzekucji do tejże kwoty, z przyznaniem wierzycielowi uprawnienia do wystąpienia do sądu z wnioskiem o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności pod warunkiem nie zapłacenia długu przez spółkę (...).

W listopadzie 2010 r. spółka (...)nabyła od spółki (...), na podstawie faktur VAT numer (...) z 4 listopada 2010 r., wskazane szczegółowo w treści faktur i załącznikach do nich wartości niematerialne i prawne, nakłady inwestycyjne i środki trwałe, za łączną kwotę 5.361.680,40 zł, którą spółka (...) zobowiązała się uiścić do 2 lutego 2011 r. Jednocześnie prezes spółki (...) T. N. upoważnił K. K. do uznania w imieniu spółki (...) długu w stosunku do spółki (...) i poddania się egzekucji do ww. kwoty, co nastąpiło aktem notarialnym z 25 listopada 2010 r.

W dniu 15 grudnia 2010 r. (...) Sp. z o.o. w S. zbyła na rzecz M. A. (1) wierzytelność przysługującą jej w stosunku do (...) Sp. z o.o. w K..

Postanowieniem z 24 lutego 2011 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Co 949/11, Sąd Rejonowy S.- (...) w S. nadał na wniosek wierzyciela M. A. (1) klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz wierzyciela przeciwko dłużnikowi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. co do obowiązku zapłaty kwoty 3.500.000 zł.

W dniu 1 marca 2011 r. G. A. udzieliła swojemu mężowi pełnomocnictwa notarialnego do reprezentacji jej w zakresie przysługujących jej jako mocodawczyni praw z udziałów w spółce IDEA FOOD'S.

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 2 marca 2011 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Co 341/11, nadano klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu, na mocy którego dłużnik IDEA FOOD'S winien zapłacić na rzecz wierzyciela M. A. (1), na którego przeszło uprawnienie dotychczasowego wierzyciela (...), kwotę 5.361.680,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 lutego 2011 r. do dnia zapłaty.

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w K. wszczął 15 marca 2011 r. postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi powoda pod sygn. akt Km 154/11. Na dzień 5 sierpnia 2011 r. egzekucja z rachunku bankowego i wierzytelności okazała się bezskuteczna.

W dniu 5 maja 2011 r. żona powoda G. A., na podstawie uchwały zarządu Spółki(...)z 4 października 2010 r., zbyła na rzecz P. K. swoje udziały w spółce. Podczas zebrania walnego zgromadzenia wspólników spółki pełnomocnikiem P. K. był M. A. (2), który w tym czasie był jej partnerem.

Uchwałą podjętą na nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu udziałowców spółki (...)Sp. z o.o. 6 maja 2011 r. w miejsce ustępującego T. N. na prezesa zarządu spółki został powołany Z. B.. Ponadto dokonano zmiany umowy spółki w zakresie siedziby ustalając jej miejsce na miejscowość G.. Odrębną uchwałą wyrażono zgodę zarządowi spółki na zaciągnięcie zobowiązania o wartości nie przekraczającej 3 mln. zł netto w celu zakupu produkcyjnych środków

trwałych oraz upoważniono zarząd spółki do podejmowania wszelkich czynności prawnych, podpisywania stosownych umów, faktur i innych dokumentów związanych z wykonaniem udzielonej zgody.

W dniu 2 czerwca 2011 r. prezes zarządu spółki (...) Z. B. wystąpił do Sądu Rejonowego - (...) w K. z wnioskiem o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku jednocześnie spółki przedkładając spis nieprawidłowo sporządzony wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników. Zarządzeniem z 6 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy - (...) w K. w sprawie o sygn. akt V GU 27/11 zwrócił powyższy wniosek o ogłoszenie upadłości. Na to orzeczenie zostało złożone zażalenie, które postanowieniem Sądu Okręgowego - (...)w (...)z 25 października 2011 r. w sprawie o sygn. X Gz 385/11 zostało oddalone.

W trakcie postępowania zażaleniowego powód M. A. (1) złożył pismo do Sądu Okręgowego - (...) w Ł., w którym jako wierzyciel spółki (...)odniósł się do treści złożonego wniosku o ogłoszenie upadłości wskazując, że we wniosku o upadłość wskazano nieprawidłowe miejsce siedziby spółki oraz po złożeniu wniosku o upadłość dłużnik podejmował działania w celu wyzbycia się składników majątku, aby uniemożliwić zaspokojenie wierzycieli.

Umowami zawartymi w okresie od października 2010 r. do 6 maja 2011 r. spółka (...) reprezentowana przez T. N. udzielała pożyczek pieniężnych spółce (...) reprezentowanej przez pełnomocników spółki (...) - syna powoda i J. K.. Pieniądze z pożyczek były przeznaczone na rozwój działalności spółki (...), która były przekazywane w formie zaliczek jej pełnomocnikom na dokonanie zakupu towarów i materiałów na rzecz spółki (...)Sp. z o.o. M. A. (2), z kwot którymi dysponował, rozliczał się z (...) składając faktury i pokwitowania za dokonane czynności, ale nie rozliczył wszystkich otrzymanych kwot. Ostatecznie spółka (...) nie rozpoczęła produkcji.

W dniu 17 czerwca 2011 r. powód jako wierzyciel spółki (...)wystąpił do Sądu Rejonowego P. (...) Sądu Gospodarczego w P. z wnioskiem o ogłoszenie upadłości dłużnika obejmującej likwidację jego majątku, który ze względu na właściwość miejscową i rzeczową został przekazany do Sądu Rejonowego - Sądu Gospodarczego w K..

Na skutek cofnięcia wniosku o ogłoszenie upadłości przez M. A. (1) pismem z 10 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy - Sąd Gospodarczy w K. postanowieniem z 18 kwietnia 2012 r. umorzył postępowanie w sprawie o sygn. akt V GU 25/12.

Pomiędzy dłużnikiem powoda (...) Sp. z o.o. reprezentowaną przez prezesa zarządu Z. B. a (...) Sp. z o.o. reprezentowaną przez prezesa zarządu T. N. 30 czerwca 2011 r. została zawarta umowa cesji wierzytelności w kwocie 85.337,51 zł, przysługującej spółce (...) wobec syna powoda M. A. (2). Syn powoda został o powyższym poinformowany pismem z 30 czerwca 2011 r. Pismem z 8 lipca 2011 r. spółka (...) reprezentowana przez prezesa zarządu T. N. wezwała M. A. (2) do zapłaty wyżej wymienionej kwoty zgodnie z przedstawionym w piśmie zestawieniem. Pismem z 21 lipca 2011 r. M. A. (2) zwrócił się do spółki (...) Sp. z o.o. o wyjaśnienie podstawy i wysokości kwoty żądanej w wezwaniu.

Zawierając przedmiotową umowę cesji wierzytelności reprezentujący pozwaną (...) prezes zarządu spółki T. N. wiedział o istnieniu wierzytelności powoda wobec spółki (...) ponieważ do 6 maja 2011 r. był prezesem zarządu tej spółki i wiedział, że zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne z wniosku powoda na podstawie tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego rep. Nr A (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 2 marca 2011 r. wydanym w sprawie I Co 341/11. W czerwcu 2011 r. T. N. zbył swoje udziały w spółce (...) na rzecz J. K..

Dokonując przedmiotowej cesji wierzytelności prezes zarządu spółki Z. B. wiedział, że w tym czasie spółka (...) była w złej kondycji finansowej, posiadała zadłużenie u wielu wierzycieli, które poprzez cesję wierzytelności na rzecz pozwanego miało ulec zmniejszeniu.

Pismami z 22 lipca 2011 r. prezes zarządu spółki (...) Z. B. zwrócił się do udziałowca spółki (...) oraz do T. N. - byłego prezesa spółki o podanie informacji dotyczących działalności spółki wskazując, że od dnia powołania go na stanowisko prezesa zarządu spółki nie otrzymał żadnej dokumentacji spółki poza informacjami ustnymi ustępującego T. N.. Ostatecznie Z. B. uzyskał dokumentację dotyczącą (...) od ówczesnej księgowej spółki (...) oraz od J. K..

W dniu 5 grudnia 2011 r. (...) wniosła do Sądu Okręgowego w K. pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko M. A. (2) o zapłatę kwoty 85.337,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi od poszczególnych kwot wskazanych w pozwie i kosztami postępowania sądowego przedkładając umowę cesji wierzytelności z 30 czerwca 2011 r. W pozwie wskazano, że M. A. (2) nie spłacił wymaganych kwot pobranych zaliczek zarówno spółce (...) jak też (...).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym 5 stycznia 2012 r. w sprawie o sygn. I Nc 105/11 Sąd Okręgowy w K. orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Na skutek sprzeciwu od tego nakazu zapłaty złożonego przez M. A. (2) sprawa z powództwa (...) została przekazana do rozpoznania w postępowaniu zwykłym.

Postanowieniem z 15 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt I C 239/12 Sąd Okręgowy w K. zawiesił postępowanie w sprawie do czasu zakończenia niniejszego postępowania na zgodny wniosek stron.

Pozwana Spółka (...) nadal działa, jej roczny obrót wynosi ok. 2 mln. zł. Prezesem zarządu spółki jest nadal T. N..

Na podstawie tych ustaleń Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne, na podstawie art. 527 § 1 k.c. Przepis ten mówi o tym, że gdy w skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Powyższy przepis wskazuje przesłanki, jakie uzasadniają uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela /tzw. skargi paulińskiej/. Przesłankami skargi paulińskiej są: pokrzywdzenie wierzyciela, uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej, świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela, świadomość osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub też możliwość powzięcia takiej informacji z zachowaniem należytej staranności, przy czym zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia wyżej wymienionych warunków spoczywa - co do zasady - na wierzycielu, czyli osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Przez „pokrzywdzenie wierzyciela”, należy rozumieć niewypłacalność, względnie pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika /art. 527 § 2 k.c./, w porównaniu do stanu sprzed dokonania zaskarżonej czynności, czyli taki obiektywny stan majątku dłużnika. Pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią lecz według chwili jej zaskarżenia, tj. wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej.

W ocenie Sądu I instancji zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że na skutek dokonania zaskarżonej czynności niemożliwym stało się zaspokojenie wierzytelności powoda w co najmniej większym niż przed jej dokonaniem stopniu, co świadczy o jego pokrzywdzeniu. Prowadzona przeciwko dłużnikowi powoda - spółce (...) egzekucja była bezskuteczna. Na skutek dokonania tej czynności dłużnik wyzbył się przysługującej mu wierzytelności, która mogłaby stanowić przedmiot egzekucji i tym samym - choćby w części - zaspokoić roszczenie powoda. Spółka (...) nie dysponowała oraz nie dysponuje przy tym żadnymi innymi składnikami majątkowymi, z których powód mógłby uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności.

Sąd I instancji z odwołaniem się do poglądów judykatury wyjaśnił, że uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej, polegać może na nabyciu prawa majątkowego lub na zwolnieniu z zobowiązania.

W świetle powyższego stwierdził, że pozwany poprzez nabycie wierzytelności w drodze umowy cesji uzyskał korzyść majątkową w postaci kompensacji swojej wierzytelności wobec dłużnika powoda.

Kolejną przesłanką skargi była „świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela”, czyli zdawanie sobie sprawy, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność /utrudnienie, odwołanie/ zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku, do przyjęcia której wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach

ewentualności. Świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela, wystarczająca jest świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Rzeczą obojętną przy tym jest, do którego z wierzycieli się ona odnosiła. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w momencie dokonywania czynności prawnej.

Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności.

Stwierdził, że analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że reprezentujący spółkę (...) prezes zarządu Z. B. miał świadomość pokrzywdzenia wierzycieli spółki na skutek dokonania zaskarżonej umowy cesji wierzytelności. W chwili dokonania zaskarżonej czynności miał bowiem świadomość istnienia niespłaconych zobowiązań spółki wobec wielu wierzycieli, w tym wobec powoda w kwocie ustalonej w tytule wykonawczym.

Ostatnią przesłanką konieczną do uwzględnienia skargi pauliańskiej jest stwierdzenie istnienia świadomości osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub też możliwości powzięcia takiej informacji z zachowaniem przez dłużnika należytej staranności. Wiedza osoby trzeciej obejmować musi fakt, że czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzyciela oraz fakt, że dłużnik ma tego świadomość. Stosownie do § 4 art. 527 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Sąd I instancji ustalił, że pozwany Spółka (...) był współnikiem dłużnika, gdyż posiadał w spółce 49 udziałów i tym samym jako przedsiębiorca pozostający w stałych stosunkach gospodarczych z dłużnikiem był zorientowany w jego sytuacji finansowej. Dodatkowo podkreślił, że przedmiotową umowę cesji wierzytelności zawierał w imieniu pozwanej spółki reprezentujący ją prezes zarządu T. N., który do 6 maja 2011 r. pełnił funkcję prezesa zarządu (...) i wiedział o istnieniu wierzytelności powoda wobec spółki (...) oraz o prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym.

Tym samym zostały spełnione wszystkie przesłanki skargi paulińskiej, co legło u podstaw uwzględnienia powództwa na koszt strony pozwanej (art. 98 k.p.c.).

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucał:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 527 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dokonana cesja wierzytelności spowodowała pokrzywdzenie wierzyciela oraz że pozwany uzyskał z tego tytułu korzyść majątkową;

- art. 527 § 4 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dłużnik pozostawał z pozwanym w stałych stosunkach gospodarczych,

2) naruszenie przepisów postępowania tj.:

- art. 227 i art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nie zebranie i nie rozważenie materiału dowodowego;

- błędy w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że dłużnik (...) nie posiadał składników majątkowych, z których mogła być prowadzona egzekucja.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania procesowego.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji. Zarzuty skarżącego zmierzające do podważenia tych ustaleń względnie wykazania, że są one niepełne – nie zasługują na uwzględnienie.

Nie został w ogóle rozwinięty w apelacji lapidarny zarzut naruszenia art. 227 i art. 233 § 1 k.p.c. polegający zdaniem skarżącego na „nie zebraniu i nie rozważeniu materiału dowodowego”. Nie wiadomo zatem, jakich dowodów i jakiej części ustaleń zarzut ten dotyczy. Podnieść należy, że Sąd II instancji jest związany zarzutami naruszenia prawa procesowego, a skoro zarzut obraży art. 227 i art. 233 § 1 k.p.c. nie został odpowiednio umotywowany i powiązany z konkretnymi czynnościami procesowymi sądu, to niemożliwa jest kontrola instancyjna orzeczenia pod kątem podniesionych zarzutów.

Podnieść przy tym należy, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia jest dokładne, wręcz drobiazgowo, zawiera też wyjaśnienie przyczyn oddalenia wniosku dowodowego strony pozwanej. Trudno więc znaleźć uzasadnienie do formułowania zarzutu obraży zasady swobodnej oceny dowodów, zwłaszcza że Sąd I instancji jej nie przeprowadził, uznając materiał dowodowy za niesporny.

Co do zawnioskowanego w apelacji dowodu z ponownego przesłuchania świadka E. Z. (1), to należy zauważyć, że dowód ten został przeprowadzony przed Sądem I instancji na okoliczności związane z umową cesji, jej odpłatnością a także tego, czy czynność ta spowodowała większą niewypłacalność spółki (...) (k.213odwr.). Niemniej jednak ustaleń w tym zakresie Sąd I instancji dokonał przede wszystkim na podstawie innych dowodów, zwłaszcza dokumentów, których moc dowodowa i wiarygodność nie była kwestionowana. Ponadto z przyczyn procesowych dowód ten nie mógł być ponowiony, bowiem pełnomocnik pozwanego stający osobiście na rozprawie 4 czerwca 2013 r., na której Sąd Okręgowy oddalił jego wniosek o ponowne przesłuchanie E. Z. (k.324) nie zwrócił w trybie art. 160 k.p.c. uwagi Sądu na uchybienie przepisom postępowania, z żądaniem wpisania zastrzeżenia do protokołu. Tym samym pozbawił się prawa powoływania na takie uchybienie, a konsekwencji na potrzebę ponownego przesłuchania świadka, w dalszym toku postępowania. Jednocześnie skarżący nie uprawdopodobnił w apelacji, iż nie zgłosił zastrzeżeń bez swojej winy.

Chybiony jest też zarzut błędu w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że dłużnik nie posiadał składników majątkowych, z których powód mógłby prowadzić egzekucję. Przede wszystkim to strona pozwana winna wskazać taki majątek dłużnika, skoro na tym twierdzeniu opiera obronę przed dochodzonym roszczeniem (art. 6 k.c.). Ponadto wykazanie majątku wystarczającego do zaspokojenia wierzyciela, stosownie do art. 533 k.c. pozwoliłoby stronie pozwanej zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela. Takiego majątku zarówno w postępowaniu przed Sądem I instancji jak i w apelacji strona pozwana nie wskazała.

Przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego. Prawidłowo uznał, że wskutek ubezskutecznianej czynności prawnej – umowy cesji wierzytelności, nastąpiło pokrzywdzenie wierzyciela w postaci pogłębienia wypłacalności dłużnika. Nie ulega też wątpliwości, że do chwili obecnej powód nie odzyskał całości wierzytelności chronionej skargą paulińską, a dokonana między dłużnikiem a pozwaną osobą trzecią czynność prawna oddała taką możliwość.

Podnieść również należy, że art. 527 k.c. ma zastosowanie do czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z jednym tylko z wierzycieli, jeżeli jest to czynność naruszająca wynikającą z ustawy lub umowy kolejność zaspokajania wierzycieli, a zatem, jeżeli dłużnik dowolnie dokonał uprzywilejowania niektórych spośród jego wierzycieli kosztem pozostałych. W razie wielości wierzycieli dłużnik ma wprowadzić co do zasady prawo wyboru wierzyciela, którego chce zaspokoić, niemniej w niektórych sytuacjach zaspokojenie jednego lub niektórych spośród wierzycieli odpowiada przesłankom art. 527 k.c. Będzie tak między innymi wtedy, gdy dłużnik dokonał wyboru wierzyciela w sposób arbitralny, prowadzący do uprzywilejowania go kosztem pozostałych w okolicznościach, które wskazują na rychłą możliwość ogłoszenia upadłości dłużnika i wyprowadzenie z jego majątku istotnych składników, co może prowadzić do niemożności zaspokojenia wierzycieli z przyszłej masy upadłości (wyrok SN z 8 sierpnia 2008 r., V CSK 79/08, LEX nr 602340).

W niniejszej sprawie takie uprzywilejowanie jednego z wierzycieli, którym była pozwana spółka, miało miejsce. Uprzywilejowanie to zbiegło się w czasie ze złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika.

Niezasadne jest twierdzenie skarżącego, że z uwagi na charakter dokonanej czynności prawnej pozwany nie uzyskał korzyści majątkowej.

Pojęcie „uzyskanie korzyści majątkowej” na gruncie art. 527 k.c. rozumie się szeroko, obejmuje ono zarówno nabycie prawa majątkowego jak i zwolnienie z zobowiązania. To przesunięcie majątkowe winno przedstawiać dla osoby trzeciej określoną korzyść.

Sąd I instancji prawidłowo zatem ustalił, że pozwany uzyskał korzyść majątkową otrzymując spłatę pożyczki w postaci określonego prawa majątkowego, tj. przelanej na jego rzecz wierzytelności przysługującej dłużnikowi. Wprawdzie pożyczki opiewały łącznie na wyższą kwotę, ale dzięki cesji dłużnik częściowo zwolnił się z zobowiązania wobec pozwanej spółki, preferując tego wierzyciela spośród wielu, w tym powoda.

Jeśli chodzi o zarzut obrazy art. 527 § 4 k.c., to wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego istniały pełne podstawy do zastosowania w tej sprawie domniemania z powołanego przepisu. Odwołując się do istniejących pomiędzy dłużnikiem a pozwaną spółką powiązań kapitałowych i personalnych, wynikających także z udziału we władzach tych spółek, Sąd I instancji słusznie uznał, że osoba trzecia pozostawała z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych. Powód nie musiał więc udowadniać, że pozwana osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach postępowania rozstrzygnięto z mocy art. 98 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust 1 pkt 2) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (j.t. Dz. U. z 2013 r. Nr 490).